

**RADA POWIATU
KUTNOWSKIEGO**

**UCHWAŁA NR 105/XIX/25
RADY POWIATU KUTNOWSKIEGO
z dnia 3 września 2025 roku**

**w sprawie przyjęcia programu pn. „Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób
stosujących przemoc domową na lata 2025 – 2030”**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 05 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107 i 1907) oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673), Rada Powiatu Kutnowskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji program pn. „Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2025 – 2030”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kutnowskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr 105/XIX/25

Rady Powiatu w Kutnowskiego

z dnia 3 września 2025 roku

PROGRAM
PSYCHOLOGICZNO – TERAPEUTYCZNY
dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2025 - 2030

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Punkt Interwencji Kryzysowej w Kutnie

Monika Przedwojska

Spis treści

Wprowadzenie.....	1
I. Podstawa prawna	2
II. Opis realizacji programu psychologiczno-terapeutycznego.....	2
III. Standardy programu psychologiczno-terapeutycznego.....	3
IV. Kwalifikacje osób prowadzących program psychologiczno – terapeutyczny	4
V. Adresaci programu	4
VI. Cele programu.....	5
VII. Zakładane rezultaty.....	5
VIII. Sposób realizacji, reguły uczestnictwa w programie	5
IX. Założenia programowe.....	6
X. Dokumentacja Programu	7
XI. Metody i formy realizacji Programu	8
XII. Czas i miejsce realizacji Programu	9
XIII. Źródła finansowania	9
XIV. Monitoring, ewaluacja i wskaźniki programu.....	10
XV. Zagrożenia realizacji programu.....	11

Wprowadzenie

Przemoc domowa jest istotnym problemem społecznym, który może występować we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy też sytuacji materialnej. Przemoc jest następstwem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia kwalifikuje się do kategorii zachowania negatywnego o dużej szkodliwości społecznej. Definicja przemocy domowej zawarta została w art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2024.1673) gdzie przemoc określana jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Działania te skierowane są zarówno w stosunku do osób doświadczających przemocy domowej, jak i osób stosujących przemoc domową. Jednym z działań skierowanych do osób stosujących przemoc domową jest realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową. Wobec powyższego w celu utrwalenia pozytywnej zmiany u osób stosujących przemoc domową osiągniętej w wyniku oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz innych programów terapeutycznych wskazana jest dalsza praca z tymi osobami, poprzez ich uczestnictwo w programie psychologiczno-terapeutycznym, który jest jednym z elementów systemu działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej i zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym oraz społecznym na terenie powiatu kutnowskiego. Uczestnicy Programu podczas spotkań będą mieli możliwość rozwijać, utrwalać zmianę zachowania, pogłębić samoświadomość, poznać nowe formy zachowania prospołecznego.

I. Podstawa prawna

Program psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową regulują w szczególności następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 roku w sprawie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy,
- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach,
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta",
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 205 z dnia 09 listopada 2023 roku,
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2024-2030 przyjęty do realizacji uchwałą nr 57 /XI/24 Rady Powiatu Kutnowskiego z dnia 25 listopada 2024 roku.

II. Opis realizacji programu psychologiczno-terapeutycznego

Program psychologiczno - terapeutyczny polega na prowadzeniu spotkań w formie działań psychologicznych i/lub terapeutycznych, ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc domową, która zmniejszy ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy oraz zwiększy ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie. Zajęcia wchodzące w skład w/w programu mają charakter indywidualny i grupowy. Program psychologiczno terapeutyczny obejmuje rozmowę terapeutyczną, wykład, ćwiczenia. Podczas zajęć indywidualnych uczestnik zapoznaje się z celami i przebiegiem tego programu, natomiast prowadzący zapoznając się z jego sytuacją rodzinną i prawną diagnozuje sytuację życiową i specyfikę stosowanej przemocy. Realizacja spotkań grupowych odbywa się w systemie zamkniętym. Uczestnicy pracują nad rozwijaniem i utrwalaniem szeroko rozumianej zmiany osiągniętej w wyniku udziału

w oddziaływaniach korekcyjno–edukacyjnych, mają możliwość zwiększenia wiedzy o sobie, zwiększenia świadomości dalszych zmian, które chcą wprowadzić w swoim życiu i uzyskania narzędzi do ich realizacji. Spotkania w ramach programu psychologiczno-terapeutycznego prowadzone są przez osoby, które posiadają kwalifikacje zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Program psychologiczno-terapeutyczny realizowany jest w cyklu 3-miesięcznym w danym roku. W jednym cyklu w/w programu uczestniczy nie mniej niż 5 i nie więcej jak 15 osób. Dla każdego z uczestników przewidziane jest minimum 26 godzin zegarowych spotkań (dotyczy to spotkań zarówno indywidualnych jak i grupowych). Ukończenie programu psychologiczno-terapeutycznego jest możliwe, jeśli osoba weźmie udział w min. 75% wszystkich spotkań.

III. Standardy programu psychologiczno-terapeutycznego

Standard prowadzenia programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową został określony w §1 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22.06.2023 w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U. z 2023 roku poz. 1166) i obejmuje:

- 1) wzbudzanie motywacji wewnętrznej do zmiany zachowania przez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy własnego zachowania;
- 2) zdobycie lub poszerzenie wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych;
- 3) nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów bez użycia przemocy;
- 4) nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych, w tym asertywności, empatii, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, w tym radzenia sobie ze stresem, lękiem i złością;
- 5) poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach rodzinnych;
- 6) nabycie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy;
- 7) rozwój umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych i partnerskich;

- 8) pogłębianie wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje społeczne i sposobów jej przeciwdziałania;
- 9) diagnozowanie potrzeb i nabywanie umiejętności dobierania prawidłowych strategii w ich zaspokajaniu;
- 10) wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

IV. Kwalifikacje osób prowadzących program psychologiczno – terapeutyczny

Zgodnie z §5 wymienionego wyżej rozporządzenia oddziaływania psychologiczno - terapeutyczne są prowadzone przez osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika lub resocjalizacja, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, lub
- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku psychologia lub pedagogika lub na, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, kierunku resocjalizacja lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami.

Wymienione osoby są obowiązane posiadać udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mogą również prowadzić osoby posiadające udokumentowane prowadzenie co najmniej pięciu edycji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

V. Adresaci programu

W programie mogą uczestniczyć osoby dorosłe (kobiety i mężczyźni), które:

- 1) ukończyły program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową, wymagające dalszej pomocy lub dalszego korzystania z pracy nad zaprzestaniem stosowania przemocy domowej,
- 2) nie uczestniczyły w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową ale prezentują dużą świadomość i motywację nad korekcją/rozwojem własnego funkcjonowania w relacjach rodzinnych (np. w wyniku innych kontaktów ze specjalistami – terapeutami, psychoterapeutami, itp.).
- 3) uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończeniu programu psychoterapii uzależnień.

VI. Cele programu

Głównym celem programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową jest utrwalenie u osób stosujących przemoc zmian postaw i zachowań nabytych w trakcie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, a w konsekwencji zatrzymanie przemocy domowej.

Cele szczegółowe programu psychologiczno-terapeutycznego to:

- a) utrwalenie i pogłębienie osiągniętych efektów, pozytywnych zmian w zakresie prezentowanych zachowań, postaw, sposobów myślenia,
- b) zmniejszanie ryzyka dalszego stosowania przemocy poprzez rozwijanie samokontroli, odpowiedzialności za własne postępowanie,
- c) rozwijanie umiejętności psychospołecznych potrzebnych do adekwatnego funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie,
- d) poprawa zaburzonych relacji z najbliższymi,
- e) zdobycie lub poszerzenie posiadanej wiedzy o mechanizmach stosowania przemocy.

VII. Zakładane rezultaty

Zakłada się, że realizowany program psychologiczno – terapeutyczny doprowadzi do utrwalenia zmiany postaw i zachowań nabytych w trakcie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, a w konsekwencji przyczyni się do zatrzymania przemocy domowej. Przewidywane efekty realizacji programu psychologiczno-terapeutycznego:

- wzrost poczucia bezpieczeństwa oraz poprawa jakości życia rodziny uczestnika,
- zatrzymanie przekazywania przemocowych wzorców rozwiązywania problemów domowych,
- uświadomienie uczestnikowi osobistej odpowiedzialności za zachowania wobec rodziny,
- wzrost kompetencji uczestników programu psychologiczno-terapeutycznego w zakresie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w związku i w rodzinie,
- wzrost kompetencji uczestników w zakresie podejmowania działań zaradczych i interwencyjnych.

VIII. Sposób realizacji, reguły uczestnictwa w programie

1. Udział beneficjentów w programie psychologiczno-terapeutycznym jest poprzedzony rozmową wstępną oraz motywowaniem do podjęcia udziału w programie, co umożliwi zakwalifikowanie uczestnika.

2. Rozmowa wstępna pozwoli rozpoznać indywidualną sytuację beneficjenta i obejmuje np.:
 - a) rzeczywiste okoliczności skierowania do programu psychologiczno-terapeutycznego;
 - b) określenie, czy uczestnik aktualnie stosuje przemoc;
 - c) aktualną sytuację rodzinną i zawodową;
 - d) funkcjonowanie w społeczeństwie i rodzinie (aktualne i w przeszłości);
 - e) ocenę osobowości oraz stanu psychicznego;
 - f) doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
 - g) kontakty z sądem, policją.
3. Nabór uczestników do programu psychologiczno-terapeutycznego i ustalenie reguł uczestnictwa w nim, następuje przez podpisanie zgody – kontraktu podczas indywidualnych konsultacji.
4. Każdy uczestnik programu psychologiczno-terapeutycznego zobowiązany jest do podpisywania listy obecności na spotkaniach organizowanych w ramach realizacji tego programu.
5. Zachowania uczestników programu psychologiczno-terapeutycznego będą monitorowane przez okres do 3 lat po jego zakończeniu.

W przypadku braku dostosowania się przez osobę uczestniczącą w programie do wyżej wymienionych reguł, w tym brak wcześniejszej informacji o nieobecnościach, może spowodować wykluczenie tej osoby z uczestnictwa w programie psychologiczno-terapeutycznym. W programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową mogą uczestniczyć osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień. Za uczestnika programu uznaje się wyłącznie osobę, która pozytywnie przejdzie działania kwalifikacyjne, podpisze kontrakt i rozpocznie spotkania programowe.

IX. Założenia programowe

1. Działania informacyjne obejmują rozpowszechnianie informacji o Programie poprzez zamieszczenie ich na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie
2. Do Programu prowadzona jest rekrutacja w oparciu o wydawane przez Zespoły interdyscyplinarne skierowania do uczestnictwa w programie psychologiczno-terapeutycznym na wniosek członków grupy diagnostyczno-pomocowej oraz w wyniku zgłoszenia się uczestnika z własnej woli.

3. Udział w Programie jest poprzedzony rozmową kwalifikacyjną, a zakwalifikowanie do Programu kończy się podpisaniem kontraktu, w którym uczestnik zaakceptuje (podpisze) zasady udziału.

4. Kontrakt winien określać:

- reguły uczestnictwa w programie, w tym warunki jakie należy spełnić aby program ukończyć oraz okoliczności wykluczenia z programu,
- zobowiązanie uczestnika do poszanowania zasad współżycia społecznego.

5. Oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne w ramach Programu prowadzone będą w formie zajęć grupowych i indywidualnych. Zajęcia grupowe odbywać się będą w składzie od 5 do maksymalnie 15 osób. Łączny czas trwania programu dla jednego uczestnika to 26 godzin zegarowych, na które składają się spotkania indywidualne diagnostyczne po 1 godzinie dla każdego uczestnika oraz sesje indywidualne i grupowe w łącznej ilości 25 godzin zegarowych.

X. Dokumentacja Programu

1. Działania podejmowane w ramach Programu winny być dokumentowane. Dokumentację tę stanowi:

- 1) dokumentacja z przebiegu realizacji Programu (korespondencja z urzędami i uczestnikami, harmonogram realizacji programu. sprawozdanie, listy obecności, materiały z zajęć, umowy, itp.),
- 2) dokumentacja uczestnika Programu, w tym:
 - skierowanie do uczestnictwa w Programie psychologiczno-terapeutycznym na wniosek członków grupy diagnostyczno-pomocowej oraz w wyniku zgłoszenia się uczestnika z własnej woli,
 - rozpoznanie diagnostyczne sporządzone na wstępie Programu – okoliczności skierowania do programu, określenie wobec kogo uczestnik programu stosował przemoc, czy nadal i wobec kogo stosuje przemoc, okoliczności i formy stosowanej przez uczestnika przemocy, aktualna sytuacja zawodowa i rodzinna,
 - kontrakt, w którym uczestnik akceptuje (podpisuje) zasady uczestnictwa w Programie oraz warunki jego ukończenia,
 - zgoda na przetwarzanie danych osobowych,
- 3) ankieta ewaluacyjna uczestników Programu,

4) dokumentacja z monitoringu prowadzonego w ciągu do 3 lat po zakończeniu realizacji Programu.

XI. Metody i formy realizacji Programu

1. Oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne powinny być realizowane w szczególności poprzez:

- trening umiejętności społecznych,
- trening asertywności,
- trening zastępowania agresji,
- elementy Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach.

2. Formami realizacji Programu są:

- rozmowa terapeutyczna,
- mini wykład,
- ćwiczenia indywidualne i grupowe,
- zadania domowe (analiza zagadnień realizowanych na zajęciach).

3. Harmonogram realizacji Programu zawiera:

- 1) Spotkanie indywidualne diagnostyczne z uczestnikiem – 1 godz.
- 2) Zajęcia indywidualne – 5 godz.
- 3) Zajęcia grupowe – 20 godz.

4. Bloki tematyczne Programu

Program psychologiczno-terapeutyczny ma za zadanie poszerzanie i pogłębianie wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych, wzbudzanie motywacji wewnętrznej do dalszej zmiany zachowania poprzez analizę przyczyn postępowania oraz poszerzanie wiedzy o mechanizmach własnych zachowań. Udział w takim programie pomaga kształtować umiejętności prospołeczne, takie jak: empatia, asertywność, nazywanie i wyrażanie emocji, radzenie sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, radzenie sobie ze stresem, lękiem, złością. Jeszcze innym celem tego programu jest poszerzanie samoświadomości w kontekście własnych zasobów, ograniczeń i stereotypów, jak również doskonalenie umiejętności wychowawczych oraz umiejętności rozumienia własnych potrzeb i dobierania prawidłowych strategii (niekrzywdzących innych) do ich zaspokajania, a także wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

1. Zajęcia indywidualne: ukierunkowane na osobiste problemy uczestnika ze szczególnym naciskiem na najbardziej zaburzone obszary jego funkcjonowania (ocena stopnia zagrożenia

rodziny, historia życia a przemoc, wgląd w przyczyny własnych problemów związanych z przemocą, motywacja do zmian, autodiagnoza własnych problemów związanych ze stosowaniem przemocy, oczekiwania wobec terapii i zmian w życiu) – 5 godzin

2. Zajęcia grupowe (20 godzin):

- wzmacnianie motywacji do zmiany poprzez pokazywanie korzyści ze zmiany;
- budowanie kontaktu i zaufania;
- kontrakt grupowy;
- omówienie znaczenia indywidualnych zasobów w pozytywnej zmianie zachowania oraz radzenia sobie ze stresem;
- analiza zasobów indywidualnych, mogących pomagać zmianie;
- rozwijanie świadomości powiązań między przekonaniami, emocjami i zachowaniami, aby uczestnik mógł lepiej zrozumieć siebie i wziąć odpowiedzialność za swoje zachowanie,
- historia życia a przemoc – wgląd w przyczyny własnych problemów związanych z przemocą,
- ćwiczenie nowych strategii radzenia sobie z trudnościami.
- budowanie nowego systemu wartości i systemu moralnego,
- nawroty – budowanie swojego systemu wsparcia w sytuacjach trudnych oraz poczucia wpływu na siebie,
- rozwijanie umiejętności komunikacyjnych opartych na modelu porozumienia bez przemocy,
- dokąd zmierza moja rodzina? – wyznaczanie kierunków rozwoju relacji związku/rodziny.

XII. Czas i miejsce realizacji Programu

1. Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową realizowany będzie w latach 2025 – 2030 w zależności od potrzeb w tym zakresie, jednakże przynajmniej jednokrotnie. W roku prowadzenia programu psychologiczno-terapeutycznego zostanie zrealizowany, nie mniej niż 1 cykl tego programu.

2. Zajęcia psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w systemie indywidualnym i grupowym, prowadzone będą w oparciu o zasoby lokalowe Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

XIII. Źródła finansowania

Środki na realizację programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową zapewnia budżet państwa, gdyż opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych należy do zadań z zakresu administracji rządowej

realizowanych przez powiat. Realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego uzależniona jest od wysokości środków przekazanych na ten cel od Wojewody Łódzkiego.

XIV. Monitoring, ewaluacja i wskaźniki programu

1. Analizowanie skuteczności programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową monitoruje jakie zmiany przyniosło prowadzenie oddziaływań u ich uczestników. Zakłada się, że minimum 50% beneficjentów nie powróci do stosowania zachowań przemocowych wobec bliskich.

2. Monitoring zachowań uczestników Programu prowadzony będzie przez pracowników Punktu Interwencji Kryzysowej i osoby prowadzące Program – trwał będzie do trzech lat po zakończeniu Programu.

3. Monitoring polega na uzyskiwaniu informacji o rzeczywistej sytuacji w rodzinie beneficjenta w celu korygowania oddziaływań i ewentualnych interwencji. W związku z powyższym monitorowana będzie sytuacja rodzinna i osobista uczestników Programu oraz członków ich rodzin.

4. Ewaluacja będzie przeprowadzana na etapie wstępnym oraz po zakończeniu Programu poprzez wypełnienie ankiety ewaluacyjnej skierowanej do uczestników. Kryteria ewaluacyjne obejmują m.in. zgodność zawartości merytorycznej Programu z założonymi celami, osiągnięcie założonych celów, oczekiwań uczestników, efektywność Programu.

5. Przeprowadzona zostanie ankieta skierowana do uczestników programu, która zawierała będzie **pięć** podstawowych aspektów wyodrębnionych na podstawie celów oddziaływań określonych w Programie w tym:

- 1) utrwalenie i pogłębienie osiągniętych efektów, pozytywnych zmian w zakresie prezentowanych zachowań, postaw, sposobów myślenia,
 - 2) zmniejszanie ryzyka dalszego stosowania przemocy poprzez rozwijanie samokontroli, odpowiedzialności za własne postępowanie,
 - 3) rozwijanie umiejętności psychospołecznych potrzebnych do adekwatnego funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie,
 - 4) poprawa zaburzonych relacji z najbliższymi,
 - 5) zdobycie lub poszerzenie posiadanej wiedzy o mechanizmach stosowania przemocy,
6. Ponadto ewaluacja i monitoring będzie obejmował:

- bezpośredni kontakt z uczestnikiem Programu oraz kontakt z osobą doznającą przemocy
- kontakt z policją w celu uzyskania informacji na temat ewentualnych zgłoszeń dotyczących przemocy domowej,
- kontakt z członkami zespołu interdyscyplinarnego,
- wymianę informacji z kuratorem zawodowym lub społecznym na temat osoby biorącej udział w Programie,
- obserwację, co zostanie udokumentowane notatką włożoną do dokumentacji beneficjenta.

7. Wskaźniki oceny monitoringu Programu:

- 1) liczba osób, która rozpoczęła Program zakłada się, że będzie to 5 – 15 osób,
- 2) liczba osób, które ukończyły Program zakłada się, że 75 % beneficjentów ukończy program w całości,
- 3) liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu Programu psychologiczno – terapeutycznego nie powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej zakłada się, że będzie to minimum 50%.

8. W kwestii efektywności analizowanego programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową będą stworzone wskaźniki (10-punktowa skala, gdzie 1 oznacza całkowity brak efektów, a 10 pełny sukces) w odniesieniu do których prowadzący program oceni skuteczność oddziaływań:

- 1) ocena efektywności Programu przez uczestników (np. w formie wypełnionego kwestionariusza do oceny efektywności programu),
- 2) nawiązanie kontaktu przez prowadzącego z rodziną uczestnika celem weryfikacji jego zachowania,
- 3) ocena efektów na podstawie aktywności i deklaracji uczestników,
- 4) inne metody (jakie)

9. Z ewaluacji zostanie sporządzony raport przygotowany w oparciu o przedstawione kryteria i zostanie przedstawiony co rocznie przy sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie.

XV. Zagrożenia realizacji programu

Realizacja założeń programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową wiąże się z ryzykiem wystąpienia zjawisk i działań, które mogą wpłynąć negatywnie na jego przebieg.

Zagrożenie mogą stanowić następujące czynniki zewnętrzne:

- brak motywacji uczestników do udziału w zajęciach,

- współistniejące zagrożenia psychiczne, uzależnienia,
- czynniki okolicznościowe i środowiskowe wpływające na decyzję o zaprzestaniu udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym,
- dalsze stosowanie przemocy.

